

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۸/۱۱/۲۳

تاج الدین ملت مل

د افغانستان د بحران اساسي افغاني حل لاره

په هیواد مین او پوه استاد داکتر صلاح الدین سعیدی صاحب د هیواد د حالاتو په اړه یوه ډیره ښه مقاله لیکلې، چې په لاندې برخه کې له تاسو سره شریکوم. زه د هغه دغې مقالې و دغې لیکنې ته وهڅولم، نو په اړوند یې زما نظر او وړاندیز دا دی:

جناب سعیدی صاحب سلامونه، تاسو همیشه د هیواد ستونزې په ډیره دقیقه او عالمانه توګه مطرح کوئ، ولې د حل لارو په اړه نه کوم مشخص نظر ورکوی او نه هم پدې برخه کې ونډه اخلي. که ستاسو اجازه وی، زه دلته په همدغه تشه باندې یو لنډ وړاندیز کوم. تاسو او نور دوستان دی دا اصلاح او تکمیل کړی او د اجرا لپاره دی مسؤلیتونه واخلي. مونږ د دی کار لپاره عملاً کار شروع کړي، نو تاسو ټولو لوستونکو ته د ګډ کاربلنه درکوو، راضي پدغه اساسي او بنیادي کار کې زموږ سره مل او لارښود شی.

د علم په اساس، د هر کار لپاره لاندې کارونه او مرحلې جداً ضرورت او باید تدریجاً یو په بل پسې عملې شی:

- ۱- د وضعي او حالاتو دقیقه ارزونه:
 - ۲- د ټولني د وخت غوښتنې او ضرورتونه تشخیصول او بیلول
 - ۳- د ضرورتونو تر منځ د اولیتونو تشخیص او په ترتیب هغې ته کار کول
 - ۴- د اولیتونو د لاس ته راوړلو لپاره د اهدافو ټاکل
 - ۵- د ټاکل شواهدافو د لاس ته راوړلو لپاره یو کاری سستم انتخابول
 - ۶- د دغه سستم لپاره په شریکه د یوې منل شوی طرحې جوړول
 - ۷- د دغې طرحې لپاره یو تطبیقي پلان جوړول
 - ۸- د پلان د تطبیق لپاره اړونده دندې او مناسب شاخصونه تشخیصول او د کنترول معیارونه ټاکل
 - ۹- د اړونده دندو لپاره مناسب او لازمي تشکیلات جوړول
 - ۱۰- د دغو دندو لپاره لازم وسایل او وسایط برابرول
 - ۱۱- دندو د سرته رسولو لپاره په تشکیلاتو کې مناسب تعینات تر سره کول
 - ۱۲- د کارونه دوامداره مقطعی ارزونه، سمونه او پرمختګ
- اوس دا هره برخه په لنډه توګه تشریح کوو.

۱- د وضعي او حالاتو دقیقه ارزونه: سعیدی صاحب په خپله لیکنه کې یوه برخه روښانه کړی، زه یې پدې بل اړخ لنډ لیکم. راځي ځني تراخه حقایق و منو او د دغو تشو د ډکولو لپاره کار وکړو: زموږ ځني نورې مهمې ستونزې دا دي:

الف: مونږ په دقیقه مانا یو متمدنه ملت نه یو. د قومونو او ګروپونو نه یوه منشکله ټولنه یو، چې لا تر اوسه مو د ملت جوړونې پروسه په مکمله توګه نده تکمیل کړی، او همدا علت دی چې زموږ په خاوره کې نا امله ملت ضد حرکتونه او اشخاص سرونه دیوه ګریوان او بل نه راپورته کوي. مونږ باید د دغه ستونزې لپاره درسته او اساسي حل لاره پیدا کړو. زموږ په نظر دا حل لاره د ورځني واقیعتونو په رڼا کې یو داسې سالمه ملي سیاسي طرحه ده چې هغه د ټولو په ګډون او په دقیقه او مرحلوي توګه منځ ته راشي. مونږ د دی لپاره یو مناسب وړاندیز لرو چې د دی لیکنې مل دی.

ب: مونږ یو نالوستي، ناپوهه، احساساتي، د اسلام نه ناخبره، په غلطه د اسلام پتنگان، او د ډیرو پټو شتمنیو سره سره یو غریب هیواد یو. ددی جنجالونو تر سره کول وخت، سستم او متعهد ټیم غواړی چې باید منځ ته راشي.

د پاڼو شمېره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکې په خیر و لولئ

ج: مونږ په يوه داسې خرابه جغرافيه کې خدای پاک راگير کړی يو، چې د يوه بڼه زعامت او يوې بڼې ملي ستراتيژي نشتوالې دا مونږ ته هميشه په يوه دوزخ او د سميزو او نړيوالو رقابتونو د جنگونو په ډگر بدله کړی دی. مونږ بايد د دغې ستري غميزې لپاره دقيقاً سنجول شوی يوه طرحه او با ثباته قوي مرکزي نظام منځ ته راوړو، چې دا يو معقولي برنامې، مستحکم ټيم او د ملت هر اړخيز ونډی او صبر ته ضرورت لري.

د: زموږ د خلکو تر منځ يو سالم ملي يوالي وجود نه لري. دغه ملي يوالي يوازی د يوه منضبط سياسي يوالي له لارې ممکن دی. او د همدې سياسي يوالي لپاره زموږ لاندینې طرحه ولولې.

ه: افغانستان اوس د څو ملکونو له خوا يو اشغال شوی هيواد دی. په اشغال شوی هيواد کې ملي مبارزه اوليت پيدا کوي. بناً ټول هغه افغانان چې په استقلال، خپلواکي، او ولسواکي باورمند دي بايد په يوه ملي توانمند حزب کې سره راټول شي، اول هيواد ته نجات ورکړي، بيا نظرياتي مبارزې پر مخ بوزي. و: په افغانستان کې د اصولو مطابق هيڅ سياسي حزب وجود نه لري. وزارت عدليه بايد د حزب په اصولو ځان پوه، او دغه ټول درواغجن او غيراصولي حزبونه غير قانوني اعلان کړي. ملي حزب خو بيکل نشته، او دا د دی ملت د وخت اساسي غوښتنه ده.

۲- د ټولني د وخت غوښتنې او ضرورتونه تشخيصول او بيلول:

زمونږ غوښتنې زياتې دي، خو بايد ضرورتونه او غوښتنې سره بيلي کړو. او د ضرورتونو تر منځ اوليتونو تشخيص او پر هغې تمرکز وکړو: زموږ له نظره پدې وخت کې اساس ضرورتونه ملي يوالي، د مرکزي دولت توانمندا، سوله، امن، قانونيت او عدالت دی، تر هغې وروسته بيا خپلواکي او ولسواکي ده. مونږ چې تر څو د ازادۍ د ساتلو جوگه شوی نه يو اخستل یی بی مانا دي. مونږ بايد د ۱۳۹۰ کال ترخې تجربې تکرار نه کړو.

۳- د ضرورتونو تر منځ د اوليتونو تشخيص او په ترتيب هغې ته کار کول:

د دغو ټولو ضرورتونو د لاس ته راوړلو اساسی لاره د افغانانو اگاهانه ملي يوالي دی. دا يوالي يواځې د يوه سياسي يوالي په اساس منځ ته راتلاي شي. د دې سياسي يوالي اساسي او يواځني لاره د داسې يوه توانمند ملي حزب جوړول دی چې هغه بايد د ټولو افغاني قومونو، ادیانو، مذاهبو، او اقشارو او سياسي ډلو په گډون، او په تدريجي توگه منځ ته راشي. پدې اړه زموږ روښانه طرحه لاندی مل ده.

۴- د اوليتونو د لاس ته راوړلو لپاره د اهدافو ټاکل:

د دغه اولين اساسی هدف (ملي يوالي) لپاره زموږ له نظره د يوه توانمند ملي حزب جوړښت اساسی او بنيادی لاره ده. دا چې ولي يو توانمند ملي حزب (نه جبهه، او نه بل ساختار) اساسی او جدی ضرورت دی، زموږ دلایل په لنډه توگه دا دي:

الف: افغانان بايد په يوه اگاهانه او اوږد مهال تعهد کې سره د يوه سياسي مشترک تعهد او ارمان په اساس سره يوځای شي. دا يوځای کيدل بايد د يوې داسې ليکلې طرحې په اساس وی چې د هغې په جوړښت کې ټولي خواوي دخپلي وي. دا طرحه دهيواد هری پرگني ته د هغوي د حقوقو د برابرتيا او محفوظتيا ډاډ ورکړي.

ب: زموږ منطقه د ډيرو سياسي شبکو په پراخه منگولو کې راگير ده. پداسې ناوړه شرايطو کې يواځې يو با دسپلینه ساختار ژوندی پاته کيدای شي او خپلو ارمانونو ته رسيدای شي. نو د يوه توانمند حزب نه بغير بل هيڅ سياسي او اجتماعي تشکيل، د دغو شبکو په وړاندی مقاومت نشي کولای، نو نور پری بايد ځانونه او ولس و نه غولوو. پدې لاره مونږ د هر چا سره هر اړخيز بحث او استدلال ته تيار يو.

ج: مونږ نور بايد د فرد محوری نه چې هميشه په غلطو سر شوي، برنامه محوری ته لار شو. ځکه چې برنامه محوری، زموږ تر منځ په فيصلو کې گډون، يو د بل په وړاندی مسؤل گڼل او ديوه بل کنترول منځ ته راوړی چې د اشتباهاتو، او خودسريو مخه پکې بڼه نيول کيدای شي. چې د يوه توانمند ملي حزب جوړښت د همدې برنامه محوری اساسی شکل دی.

۵- د ټاکل شوو اهدافو د لاس ته راوړلو لپاره يو کاری سستم انتخابول:

د دغو پورته ملاحظاتو په رڼا کې زموږ له نظره د يوه توانمند ملي حزب جوړښت يوازينی لار د ملي سياسي وحدت، استقلال، خپلواکي او ولسواکي اساسی لاره ده. مونږ د دغې موضيگيری په اړه له هر چا سره يوه سالم او رغنده ديالوگ ته آماده يو.

۶- د دغه سستم لپاره په شريکه د يوې منل شوی طرحې جوړول:

د پاڼو شميره: له ۲ تر ۳

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دلپکنی د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليولو مخکې په ځير و لولئ

زمونږ له نظره ښه، ټولو ته د منلو او مؤثره طرحه هغه ده چې د خلکو په گډون منځ ته راشي. مونږ د دغه ملي حزب د طرحې د جوړولو لپاره داسې يو مکانيزم وړاندې کړی دی چې ممکن مونږ دا طرحه به په نړۍ کې په خپل دغه مکانيزم کې اولينه ولس دخپله جوړه شوی سياسي طرحه وي. زمونږه د طرحه جوړولو مکانيزم په مل برخه کې ولولئ.

۷- د دغې طرحې لپاره يو تطبيقي پلان جوړول:

زمونږ له نظره بايد دا او دا نورې لاندې برخې سره په گډه د گډ کار په اوږدو کې منځ ته راوړو.

۸- د پلان د تطبيق لپاره اړونده دندې او مناسب شاخصونه تشخيصول او د کنترول معيارونه ټاکل

۹- د اړونده دندو لپاره مناسب او لازمي تشکيلات جوړول

۱۰- د دغو دندو لپاره لازم وسايل او وسايل برابرول

۱۱- دندو د سرته رسولو لپاره په تشکيلاتو کې مناسب تعينات تر سره کول

۱۲- د کارونه دوامداره مقطعوې ارزونه، سمونه او پرمختگ

پای